

Daarom antwoordde ze haar vader niet als een van droefheid of berouw gebroken vrouw, maar met een open blik in haar kurkdroge ogen en met vaste stem.

Giovanni Boccaccio, *Decamerone* (1360),
vertaling Frank Denissen.

I

Bologna, 1505

Tijdens de lezing van de eerste brief van Paulus aan de Korintheïers zag ik de zadelmaker naar me kijken. Ik dacht dat er iets geks aan mij te zien was en keek omlaag naar mijn grijze jurk, maar die hing helemaal keurig om mijn lijf als een tent. Ik tastte de randen af van het kapje op mijn hoofd maar daar was geen opstandige haarspriet uit ontsnapt. Nee, er was volstrekt niets opvallends aan mijn persoon te zien, maar toch bleef die vent naar me loeren. 'Kijk voor je, zadelmaker! Luister naar de brief aan de Korintheïers!' had ik willen roepen, maar dat deed ik niet want een meisje van de betere stand hoort niet te schelden als een straatmeid. Zeker niet in een kerk.

De zadelmaker heette Asdrubale, maar ik noemde hem 'Haarbal' omdat je niet kon zien waar zijn baard eindigde en zijn wenkbrauwen begonnen. Niet dat ik hem ooit van dichtbij had gezien of zelfs maar een woord met hem had gewisseld. Mijn zus en ik kwamen onze toren alleen maar uit om naar de kerk te gaan, en dan werden we begeleid door pa of onze dienstmeid Moderata. Het was ons niet toegestaan om een man in de ogen te kijken. Dat was ongepast, brutaal, ja zelfs vulgair. Vanuit onze kamer op de tweede verdieping hadden we een goed zicht op de zadelmakerij waar Asdrubale zadels op knollen vastgespte en mannelijke praatjes maakte met zijn klanten. Moderata had gehoord dat Asdrubale op zoek was naar een vrouw

en dat hij de bruidsmarkt aan het verkennen was. Op die naamdag van de Heilige Lucia, op die koudste, winderigste en donkerste dag van het jaar, hield hij niet op met naar me te gluren, de harige griezel.

De koude kriebels kreeg ik ervan. Was het dan zover? Moest ook ik eraan beginnen, aan het leven? Ik keek opzij naar pa, maar hij zong uit volle borst het 'God is mijn herder' mee alsof er niks aan de hand was. Maar ik had hem door. Pa wist dat Asdrubale hier zou zijn. Anders had hij mijn zus en mij niet opgetrommeld voor de ochtenddienst en naar hier gesleept.

Pa was die ochtend erg vroeg opgestaan. Toen ik hem hoorde fluiten in de traphal was het, godallemachtig, nog pikdonker buiten. Hij stak met veel lawaai het haardvuur in het salon aan. Dan stampte hij de trap op en begon hij als een idioot tegen onze kamerdeur te beuken.

'Meisjes, opstaan! We gaan naar de vroegmis en daarna volgen we de processie van de Heilige Lucia,' zei hij popekend van ongeduld. Dan ging hij de trap weer af.

'Waarom is die man in zo'n goed humeur? Het is nog niet eens kerstdag,' kreunde ik.

Beatrice was klaarwakker, klom uit ons bed, trok haar onderjurk op en ging op de pot zitten. Ik had geen zin om op te staan. Geen oog had ik dichtgedaan die nacht. Een wind uit het noorden had de luiken voor onze ramen doen piepen en knarsen. Bovendien had mijn zus onrustig geslapen en de lakens een paar keer weggetrokken zodat ik telkens wakker schrok van de kou.

Mijn vingers beefden nog toen ik de veters in de rug van Beatrices overjurk vastknoopte. Strak, maar niet té strak. Dan knoopte ze mijn jurk vast. We kamden ook elkaars haar. Beatrice had goudblonde lokken tot op haar billen en ik had donkere krullen. Haar gladde, steile haar in een vlecht leggen was zo gebeurd. Maar voor Beatrice was het

een klus om het nest op mijn hoofd strak te kammen en in knopen te wurmen. Beatrice was precies juist geproportioneerd, alsof een meester haar uit marmer had gehouwen. Ze was niet alleen slank en groot – een hoofd groter dan ik – ze had ook een zuivere stem en kon zo hoog zingen dat ik ervan overtuigd was dat ze op een goede dag de glasramen in de kerk aan diggelen zou doen springen. Mijn stem was schel en, zo beweerde pa, oorverlammend. Hij vergeleek mijn stem ooit met een kookpotdeksel dat tegen de vloer klettert. Beatrice zorgde ervoor dat we er onberispelijk uitzagen en ze stond erop om elke ochtend te controleren of mijn vlecht wel goed in mijn kapje zat en of mijn kraag wel rechtstond. Na afloop van dat ritueel zei ik meestal: ‘Dank je, Spiegel’, want we hadden thuis geen spiegel. Maar ik had geen spiegel nodig om te weten dat Beatrice schoonheid in overvloed had en ik niet. Mijn mond was een spatje tussen bolle wangen, mijn kin een stomp driehoekje en op mijn neus zat een vetbult. Bezoekers waren vaak verbaasd om te horen dat wij een tweeling waren, en dan zei pa dat God ons ongelijk had geschapen maar dat Hij dat vast met een bedoeling had gedaan.

Toen we de poort uit stapten was het nog halfdonker. De wind striemde ons in het gezicht. De straten waren vol modderplassen. We trokken de kappen van onze lange mantels over ons hoofd en kruisten onze armen voor de borst tegen de kou.

Verkleumd was ik toen we na een kwartier stappen bij de kathedraal waren. Voor het gebouw stond een hele menigte. Iedereen wilde zo snel mogelijk naar binnen om te schuilen voor de regen, maar een monnik probeerde tegelijk een stel bedelaars en pestlijders naar buiten te drijven. Eenmaal binnen zagen we hoe een andere broeder loslopende straathonden met een bezem uit het huis van God aan het jagen was. De stakkers keften zich schor, want ook

zij wilden schuilen. Toen het kabaal eindelijk was afgelopen, luidde de bel en werd het stil. De banken vooraan waren intussen allemaal bezet en we moesten staan voor de misdienst. Een wolk van wierook dreef onze kant op alsof het de adem was van God zelf.

Pa hield me voortdurend in het oog. Als hij merkte dat ik niet naar de preek luisterde gaf hij me een por, en als ik ook maar aanstalten maakte om te geeuwen – o, de afschuwelijke doodzonde! – kneep hij in mijn arm. Zo zorgde hij ervoor dat ik wakker bleef tijdens de mis en dat ik bij God in een goed blaadje stond. Beatrice kneep hij nooit. Ze was zo vroom als de maagd Maria. Als ze hoestte, maakte ze een kruisteken en keek omhoog om zich te verontschuldigen tegen de Allerhoogste. Werd het ‘Eer-aan-God-in-de-Hoge’ gezongen, dan steeg ze zowat op uit haar linnen kousen. Bij het verhaal van het Laatste Avondmaal of de parabel van de verloren zoon barstte ze gegarandeerd in tranen uit. Dan moest pa haar troosten door zijn hand op haar hoofd te leggen. Mijn zus was zo’n heilig boontje!

Maar goed, toen kwam de lezing van de eerste brief van Paulus aan de Korinthiërs. De Heilige Apostel maakte aan de Korinthiërs duidelijk dat een vrouw haar plaats moest kennen, dat ze zich eenvoudig moest kleden, dat ze niet mocht opvallen en dat ze zich minstens tien keer moest bedenken voordat ze haar mond opendeed. Pa knikte goedkeurend tijdens de preek, want hij was het natuurlijk helemaal eens met de apostel. Arme Korinthische vrouwen, dacht ik. En op dat moment ving ik de ogen van die onbeschaamde zadelmaker die op zoek was naar een bruid.

Ik wilde hem niet. Ik kon me best voorstellen dat pa Asdrubale een goede partij vond, want Haarbal was niet zomaar een zadelmaker, hij was ook de onechte zoon van de signore van Bologna en verkocht zijn zadels niet alleen aan

wapenknechten maar ook aan edelen. Door mij uit te huwelijken aan Asdrubale zou pa zich verbinden met de belangrijkste familie van de stad. Toen ik twee jaar geleden voor het eerst bloedde had ik tegen pa gezegd dat ik niet wilde trouwen met een mufte notariszoon, met vingers zwart van de inkt, geknakte ganzenveren in zijn borstzak, de neus rood en schilferend van in de kou of de zon te staan en onder de arm een map die uitpuilde van de papieren.

‘Iemand als ik wil je dus niet,’ had pa gezegd.

‘Precies,’ had ik poeslief geantwoord.

Had ik toen moeten zeggen dat ik ook geen zadelmaker wilde? Kon zo’n kerel die leer sneed en stikte wel praten over iets anders dan zadels, stijgbeugels en paardenreten? Las hij boeken? Ging hij naar het toneel? Hield hij van muziek? Ik had de zadelmaker wel naar me zien loeren wanneer ik ’s ochtends de luiken van onze kamer openmaakte, maar ik had altijd keurig gedaan alsof ik hem niet zag. Ik had hem geen enkele aanleiding gegeven om mij te overwegen als bruidsmateriaal.

Toen de mis voorbij was en pa bij de poort van de kathedraal een paar munten voor de voeten van de bedelaars onder het portaal had gesmeten, bleven mijn zus en ik nog wat staan tussen andere ongetrouwde dochters van goeden huize. Het regende intussen niet meer. De vaders vormden een haag rond ons en gingen praten over hun zaken, hun inktpotten en hun aambeien. Ze hielden de hand op het gevest van hun zwaard zodat de schooiers, de leeglopers en de pestlijders met hun ratelaars niet dichterbij durfden komen.

‘De zoon van de signore stond naar me te gluren,’ zei ik tegen Beatrice.

Mijn zus was met stomheid geslagen. Ze had natuurlijk niets gemerkt. Ze had het te druk met bidden, zingen en zweven.

‘De signore? De heer van Bologna? Welke zoon dan? Hij heeft er wel een dozijn.’

‘Haarbal,’ zei ik en haar wangen werden rood.

Toen luidden de klokken het begin van de processie van de Heilige Lucia. De monniken droegen haar beeld door de straten. De hele stad leek op de been. Lucia is de heilige van het licht die ervoor zorgt dat de donkere winter niet te lang duurt.

Een paar meter voor ons liep Asdrubale, en ja hoor, hij keek weer achterom. Ik ontweek zijn blik en keek naar het beeld van Lucia dat boven de hoofden van de menigte uitstak. De doeken links en rechts van het beeld wapperden in de wind. De Heilige Lucia was gemaakt van gebakken klei en maakte de kinderen bang omdat ze een schaal droeg met haar eigen ogen erin. Niettemin staken moeders hun zieke kinderen omhoog en lieten ze met hun kleine, koortsige handjes het beeld aanraken. Lichte vrouwen met gele sluiers en roodsel op hun lippen zoenden hun vingertoppen voordat ze het beeld aantikten en halfblinde mannen tastten wild voor zich uit om de jurk te bevoelen die over het beeld hing. Ze hoopten allemaal op een wonder. Net als ik. Kon er bijvoorbeeld geen steen uit de hemel vallen op Asdrubales kop? Ik wilde helemaal niet trouwen met die harige zadelman die ik niet kende. Maar zelf een vent kiezen was godsonmogelijk. Liefde bestond alleen in boeken en op het toneel. Mijn pa had vast het huwelijkscontract met de vader van Haarbal, de signore, allang onderhandeld. Ze hadden ongetwijfeld al gesproken over het feest, over de taart, de muzikanten en de os die ze aan het spit zouden roosteren. Mama had altijd gezegd tegen Beatrice en mij: ‘Jullie vader zal ervoor zorgen dat jullie goed trouwen en niet eindigen in de straatgoot.’ Beatrice vertrouwde blindelings op pa’s oordeel en wijsheid. Ik niet. God had ons nu eenmaal ongelijk geschapen.

Ik trok mijn mantel dicht tegen de wind en de kou en de angst. Ik kon alleen maar denken aan Asdrubale. Haarbal stampte door mijn gedachten en ik genoot niet eens van de winterzon die door de wolken brak en mijn gezicht streelde. Dat had ik beter wel kunnen doen, want ik had alles bij elkaar nog maar een uur te leven.

Eenmaal thuisgekomen gingen we aan tafel voor een soepje met karper en peper erin. Pa was uitgehongerd en slurpte het visvlees van de graten af. Beatrice, rustig als steeds, lepelde haar soep naar binnen zonder een druppel te morsen of een geluid te maken. Moderata schonk ons een bodempje wijn in dat ze aanlengde met water. We woonden in een van de vele torens van Bologna. Het was een vijftwintig meter hoog, donker geval met weinig ramen dat bloedheet was in de zomer en ijskoud in de winter. Hij stond een tikje scheef en op windrige dagen viel er aan de zuidkant wel eens een baksteen vanaf. Pa had dit gebouw gekocht omdat het volgens hem een magnifieke uitstraling had en hem als notaris prestige gaf. De adellijke familie die dit gedrocht had laten bouwen was allang uitgestorven. Ze waren, zo wist ik heel zeker, één voor één bezweken aan een hartkwaal van al dat trappenlopen.

Pa was verknocht aan zijn toren, en aan de brede stenen trap die van de poort rechtstreeks naar het salon op de eerste verdieping leidde, de kamer waar we de meeste tijd doorbrachten. Onze eettafel, zo zei pa altijd als we bezoek hadden, was gemaakt van notenhout. Er stond een bronzen kandelaar op waarin vijf kaarsen pasten. Ik moest dat ding elke week poetsen alsof het niet van brons was maar van zilver. Tegen de muur deden twee schilderijen hun best om de aandacht te trekken: een paneeltje met een Maria die overloopt van liefde voor een vet kindje Jezus en een breed, rechthoekig doek van Johannes de Doper met een staf in

zijn hand en een al even vet lam aan zijn voeten. Moeder had ons gezegd dat pa die dingen voor veel te veel geld had gekocht.

Toen pa klaar was met de soep wreef hij over zijn snor en harkte met zijn vette vingers door zijn haar alsof hij de knapste man van heel Italië was, de *David* van Michelangelo, maar dan met een buikje en met kleren aan.

‘Dochters, ik heb nieuws,’ zei hij.

Nu komt het, dacht ik en ik voelde me zweten als een konijn bij de poelier. Beatrice keek een beetje dwaas op – ze had nog steeds niets in de gaten, het schaap – en ook de dienstmeid Moderata die de salon in liep met een mandje met brood en een kan water keek enigszins verrast.

‘Mijn keuze is gemaakt. Je zal trouwen met Asdrubale, de zoon van de signore.’

Beatrice legde haar lepel neer en keek naar me met grote ogen. Haar hele gezicht leek twee keer zo breed te worden.

‘Wat een verrassing, vader,’ zei ik.

Moderata barstte uit in huilen alsof ik haar eigen dochter was.

‘Ik weet wat jullie denken, dochters, Asdrubale is geen wettige zoon van de signore. Maar hij heeft dezelfde opvoeding genoten als zijn halfbroers. Hij is een Bentivoglio, zelfs al draagt hij niet die naam.’

‘Goh, een zoon van de signore,’ proestte Beatrice uit en gaf me een stompje in de schouder. Toen schoot ze in een slappe lach. Ze schokte in haar stoel van het lachen en kreeg dan een hoestbui. Pas toen ik haar te drinken gaf kwam ze weer bij haar positieven. Het huwelijk is een dijkletser, dacht ik nog. Het is een cadeau dat je krijgt van je vader op de donkerste dag van het jaar, na het eten van slijmerige karpersoep met peperbollen.

‘Dank u, vader,’ zei ik. ‘Maar eerst wil ik Asdrubale ont-

moeten en hem leren kennen, want het huwelijk is een grote stap en ik ben niet van plan...'

Pa keek verstoord op: 'Nee nee nee, niet jij natuurlijk. Beatrice zal trouwen met Asdrubale.'

'Dank u, vader,' zei Beatrice. Ze klonk niet eens verrast.

'Wat? Maar... ik ben de oudste,' flapte ik eruit.

'Jullie zullen het mooiste stel zijn van de stad,' zei pa, alsof ik niet aan tafel zat.

Nee, ik wilde Asdrubale niet. Hij mocht in een bloemkool veranderen, wat mij betrof. Maar dit was godallemachtig onrechtvaardig.

'Ik ben de eerstgeborene, en als een vader zijn dochters uithuwelijkt, begint hij met de oudste. Zelfs al is het een tweeling,' zei ik.

'Wat? Waar staat dat dan geschreven?' zei vader met zijn jij-weet-helemaal-niks-glimlach, want volgens hem was iets alleen maar waarheid als het op papier stond.

'Mama zei' – en ik maakte een kruisteken omdat mama er niet meer was – 'dat ik eerst zou trouwen. Toch, Beatrice?'

Beatrice zei niets.

'Properzia, als je moeder hier was en niet in het Paradijs, dan zou ze zich niet met jouw toekomst hebben bemoeid,' zei pa. 'De voorbije weken heb ik met signore Bentivoglio het huwelijk van Beatrice besproken. De man is zo edel als een zilvermijn. Zijn familie heerst al bijna honderd jaar over Bologna.'

'Maar Asdrubale keek naar mij,' zei ik, en op dat ogenblik begreep ik dat het niet zo was. Haarbal had in mijn richting gekeken, maar dat was omdat Beatrice naast me stond. Hij was naar mijn zus aan het gluren om er zeker van te zijn of ze nog wel al haar ledematen had.

'Pa wil dat ik trouw met Asdrubale,' zei Beatrice.

Op dat ogenblik begreep ik ook dat mijn zus het al wist. Pa moest haar het huwelijksnieuws dagen geleden hebben

ingefluisterd. Dat was nog een verschil tussen Beatrice en mij. Zij kon zwijgen, dingen opsluiten in haar hart en doen alsof er niets aan de hand was.

Ik niet.

Beatrice kneep in mijn hand. 'Het spijt me, zus.'

Dan stond ze op, de verraadster, en liep naar pa toe. Beatrice ging door de knieën en zoende zijn hand. Pa tekende met zijn van het karpervet glimmende duim een kruisje op haar voorhoofd.

'God zegene je,' zei hij.

En godallemachtig, het kreng begon nog te huilen ook!

'Properzia,' hoorde ik plots.

Moderata wees naar mijn bord, en pas dan zag ik dat ik de stukjes karper van pure ergernis aan het pletten was.

'Waarom wens je je zus niet alle geluk toe?' vroeg Moderata. Het klonk als een verwijt, maar alles wat ze tegen mij zei klonk als een verwijt. Moderata zorgde voor de maaltijden, deed de was en ontving de oude monniken die ons leerden schrijven, rekenen en de Bijbel bestuderen. We volgden Moderata ook naar de markt, waar ze op haar hoe-de was voor oplichters en loerende mannen. Ze was kleiner dan ik, maar haar ogen waren van grijs staal. Ze was van niemand bang. Ooit had ze ons verteld dat ze in haar jeugd een leeuw met haar blote handen had doodgeknepen, en we hadden haar geloofd.

'Properzia,' herhaalde Moderata.

Ach, natuurlijk wilde ik mijn zus gelukwensen. Ik kende Beatrice zoals ik niemand anders kende. We sliepen in hetzelfde hemelbed, haakten onze spreien, borduurden bloemenpatronen op zijde en sjorden de veters in elkaars overjurken vast. Maar nu lag dat loeder met haar hoofd in mijn vaders schoot te snikken van geluk.

Pa stak zijn linkerarm naar me uit. Hij verwachtte dat ook ik bij hem zou knielen en zijn hand zou zoenen zodat hij

me met zijn vette duim een zegen op het voorhoofd kon geven. Maar de jaloezie stampte in mijn hoofd rond als een tijger.

‘Wanneer mag ik dan trouwen, vader?’ vroeg ik.

‘Je moet geduld hebben, kind. Ik kan me op dit ogenblik geen twee huwelijken veroorloven. De bruidsschat van Beatrice kost me een klein vermogen.’

Een klein vermogen? Wat wilde dat zeggen? Laatst zei hij dat een pond zout tegenwoordig een klein vermogen kostte.

‘Waarom ook een zoon van de signore, vader? We zijn toch niet van adel! Als je ons zou uithuwelijken aan de zonen van koopmannen of dokters, dan kon je vast een bruidsschat voor ons allebei betalen.’

‘Dat snap je toch wel, kind? Het aanzien van signore Bentivoglio zal op me afstralen. Dan zal ik niet langer contracten en testamenten schrijven voor de kleine kooplieden van Bologna, maar ook voor de edelen. Mijn positie van notaris, dochter, heb ik opgebouwd van niks. En onze toren...’

‘Ach, begin niet over je stomme toren!’ zei ik.

‘Properzia, genoeg!’ schalde pa. ‘Je gaat je lieve zus feliciteren. Snap je dat dan niet? Beatrice treedt in het huwelijk. Haar leven gaat beginnen.’

Even was het stil in de woonkamer. Ik keek naar Maria en Johannes de Doper aan de muur, maar zij maakten geen aanstalten om hun aureooltjes af te zetten en uit hun lijsten te klimmen om me een handje te helpen.

De tijger in mijn hoofd ging niet liggen. Hij nam alle plaats in.

‘Hoelang moet ik wachten?’

‘Niet zo brutaal, meisje!’ siste Moderata.

Pa had genoeg van mijn gezeur maar wilde me geen klap verkopen. Niet vandaag. Dit moest een triomfantelijk-

ke dag worden, een dag waarop een vader wordt geprezen door zijn dochters. Een dag zonder klappen.

‘Je hoeft niet lang te wachten,’ zei hij. ‘Als het een beetje meezit, zal ik over drie jaar weer in staat zijn om een bruidsschat te betalen.’

Drie jaar wachten. Dan was ik al achttien. Misschien raakte ik niet eens meer aan een vent. Anderzijds kreeg ik respijt, drie jaar waarin ik boeken kon lezen, tekeningen maken en misschien, als ik lang genoeg zeurde, naar het tooneel gaan op de Piazza Maggiore, zij het onder het strenge toezicht van pa of Moderata. Al bij al was dit geen slecht nieuws.

‘Dank je, vader,’ zei ik.

‘Zo hoor ik het graag,’ zei pa. ‘Je zal zien, drie jaar is zo voorbij. Zeker in een klooster.’

Ik was net zo sprakeloos als de karper in mijn soep en moet in totale verwarring naar pa hebben gegaapt. Hij reageerde met de grimas die hij altijd trok als ik iets wat vanzelfsprekend was niet vatte.

‘Had je dat dan niet verwacht?’ vroeg hij, bijna ongelovig. Nee dus.

‘Ik weet zeker dat een verblijf bij de zusters je goed zal doen. Daar zal je leren wat stilte is. Bescheidenheid. En vooral: zelfbeheersing.’

‘Maar ik héb een ijzeren zelfbeheersing.’

Daar moest Moderata hard om lachen.

‘In een klooster verander ik in een steen. Dan besta ik niet meer,’ zei ik en voelde de paniek door mijn lijf razen.

‘Onzin, de Arme Klaren zullen je in hun armen sluiten,’ zei pa.

‘Pa! De Arme Klaren! Die zijn godallemachtig streng!’

‘Precies wat jij nodig hebt.’

‘Mama zou het gloeiend met u oneens zijn. Volgens mij ergert ze zich nu dood aan u in het Paradijs,’ riep ik.

Pa sloeg met zijn hand op tafel.

‘Snap je het dan niet, Properzia? Je bent niet klaar voor een huwelijk. Je praat te luid, je denkt te veel na en je kent je plaats in de wereld niet. Als jij in het huwelijksbootje stapt, dan kapseist het meteen. Dan stuurt je echtgenoot je binnen de kortste keren terug naar huis. Denk je eens in wat voor een belachelijk figuur ik dan sla. Zo’n ramp trekt ook mijn reputatie naar de dieperik.’

‘Dat... daar weet jij niks van af. Mijn bootje... ik zal een goede echtgenote zijn,’ stotterde ik.

Vanuit mijn ooghoek zag ik Moderata het hoofd schudden en zelfs Beatrice, Hare Valsheid, ontweek mijn blik.

‘Eet je soep op,’ zei Moderata, en toen lepelde ik de rest van mijn soep naar binnen. Mijn ogen werden vochtig, maar dat was van de peper.

Pa deed teken aan Moderata dat ze de tafel mocht afruimen. Het gesprek was afgelopen, de veldslag beslist. Pa zegende Beatrice nog eens en ze zoende zijn hand wel vijf keer. Ik was de overbodige helft van de tweeling. Ik was zoals de dubbels, de reservekopieën van de testamenten die pa in zijn kantoor bewaarde en die nergens voor nodig waren.

‘Properzia, ik weet zeker dat het klooster je goed zal doen,’ zei Moderata, alsof ze verdomme zelf een moeder-overste van de Arme Klaren was geweest en daar de verf van de muren had gebeden.

‘Ik doe het niet.’

‘Properzia...’ begon vader.

‘Nee, ik spring nog liever in het kanaal dan een stinkend habijt aan te trekken.’

‘Zeg niet zo’n akelige dingen!’ zei Beatrice.

‘Jij hoeft niet naar de nonnen,’ beet ik terug.

‘Nu hou je op!’ schreeuwde pa. Hij zag paars van woede, maar ik wilde hem donkerpaars zien worden, dan donkerpaarser en donkerpaarst tot zijn kop uiteenspatte.

'Ik doe het, ik gooi mezelf in het kanaal!'

'Wel, waar wacht je dan op, kleine heks! Doe het dan!' riep pa.

Mijn bloed bevroor. Zelfs Moderata keek geschrokken.

Maar ik kon niet terugkrabbelen. De teerling was godallemachtig geworpen. Ik duwde mijn stoel achteruit, stond op, stapte naar de deuropening, draaide me om en krijste: 'Pa, dit heb je zelf gewild!'